Timişoara, 1895. Anul II. Nr. 241. Marţi în 31 Octobre (12 Novembre).

DREPTATEA

Apare în fie-care ḑi de lucru la amiaḑi.

Preţul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci). — Numeri singuratici 5 cr. — Tacsa de inserţiuni: 1 cm. □ 1 cr., plus 30 cr. timbru. — Toate abonamentele şi tacsele se plătesc în Timişoara.

Redactor responsabil: Adrian P. Deseanu.

Redacţiunea şi Administraţiunea: Timişoara, cetate, strada Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse), Nr. 41. Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

Chimera maghiarisării.

(*H.*) În firea maghiarului este multă melancoliă. Succesul îl animează şi-l face tot mai cutezătoriu, mai impetuos. Dar' îndată-ce i-se pun în cale pedeci mai mari, înaintea ochiului sĕu sufletesc i-se înfăţişează icoanele cele mai triste, şi în astfeliu de momente 'şi usurează amarul plângênd asupra viitoriului. Tot ce vede atunci împrejurul sĕu i-se pare străin, se simte singur şi părăsit, şi i-se pare, că zăreste în depărtare apropiindu-se cu furiă orcanul, care ameninţă a rumpe din rădĕcini stejarul millenar al gintei sale.

Această melancoliă cuprinde mai ales pe politicii maghiari când îşi fac câte un bilanţ asupra trecutului. Aproape toţi corifeii unguri din veacul nostru, au suferit în mare grad de acest soiu de întristare, deşteptată de îngrijirea asupra viitoriului neamului lor. Széchenyi, Vesselényi, Teleki şi chiar Deák, ca sĕ nu mai amintim de scrisorile ce le trimiteá Kossuth compatrioţilor sĕi, erau deopotrivă stăpâniţi de grijile »viitoriului«.

Şi este caracteristic, că boala aceasta — dacă o putem numí aşa — se manifestă de-odată cu naşterea tendinţei de a maghiarisá popoarele conlocuitoare de altă limbă. Până la începutul veacului XIX. nici nu erá vorba de maghiarisare în sensul de astăḑi. Elementul maghiar stăpâniá în virtutea privilegiilor sale asupra popoarelor lipsite de aceste privilegii, domniá în puterea dreptului feudal. Atâta erá tot. Limba maghiară erá foarte negligeată şi limba statului erá cea latină. Abia în primele trei decenii ale veacului, adecă în urma încercărilor de germanisare ale împĕratului Iosif, începù sĕ încolţiască ideia maghiarisării, ce se practică aḑi. Contele Stefan Széchenyi a fost cel dintâiu, care, după-ce s'a reîntors din Francia şi a învĕţat ungureşte — căci în străinătate 'şi uitáse mai de tot limba — a inventat formula maghiarisării. El aducênd cu sine ideile liberale ale revoluţiunei franceze, prevedeá, că în curênd va trebuí sĕ cadă feudalismul cu tot aparatul sĕu, şi că atunci elementul maghiar va fi lipsit de singurul mijloc prin care poate domní asupra celorlalte popoare. Pentru asigurarea hegemoniei gintei maghiare, trebuiá dar' aflat un alt mijloc mai corĕspundĕtoriu nouei situaţiuni, şi acesta erá: *limba maghiară*. Ceea-ce nu se mai puteá în puterea privilegiilor, aveá sĕ se asigure prin mediul limbei: *supremaţia rassei maghiare*. »Nu vedeţi voi — le ḑice Széchenyi maghiarilor — că suntem un popor mic, că marea majoritate a locuitorilor ţerii vorbesc altă limbă de cât noi? Ce se va alege de elementul nostru, dacă popoarele nemaghiare se vor deşteptá şi se vor face părtaşe la libertăţile constituţionale?«

Acesta a fost semnalul de alarm dat Maghiarilor de către marele lor Széchenyi. El avù un efect grandios. Abia deşteptaţi din somnul lor naţional, maghiarii nu numai că începură cu toate puterile a-şi învĕţá şi cultivá limba negligeată, dar' tot-odată se puseră a o impune şi celorlalte popoare, cari gemeau încă în lanţurile feudalismului. Ei înţeleseră pe Széchenyi, dar' îl înţeleseră rĕu. Széchenyi le ḑiceá: Fiţi precauţi, nu vĕ grăbiţi; căutaţi sĕ câştigaţi celelalte popoare cu binele; liberaţi-le cu încetul din jugul lor, şi în schimb pentru drepturile ce li-le veţi dá, cereţi se vĕ primiască limba, dar' faceţi aceasta aşa, ca sĕ nu simtă, că astfeliu îşi perd individualitatea naţională. Deci sĕ nu le daţi în cap, sĕ nu voiţi a le impune limba voastră cu forţa!

Eată în puţine cuvinte programul lui Széchenyi, formula maghiarisărei inventată şi inaugurată de el.

Maghiarii însĕ nu s'au ţinut strict de ea; ei înţeleseră numai scopul, ear' nu şi mijloacele cari duceau mai sigur la realisarea lui. Cu modalitatea arĕtată de marele lor politic, nu erau mulţumiţi, îşi luară refugiul la forţă şi căḑură tocmai în eroarea de care se temeá mai mult conducĕtoriul lor.

Atunci Széchenyi vĕḑênd, că direcţiunea ce a luat'o mişcarea provocată de el duce la desastru, s'a mâhnit adânc, căci ochiul lui ager vedeá, că maghiarii voind sĕ-şi impună limba lor cu forţa, nu vor face de cât sĕ deştepte simţul de naţionalitate în celelalte popoare.

După rĕsboiul civil de tristă aducere a minte, marele patriot maghiar fù cuprins de adâncă melancoliă, el deplângeá soartea poporului sĕu, care a făcut sĕ se precipiteze astfeliu în urma problemei ce şi-a pus'o. Se ḑice, că într'un moment de profundă întristare ar fi ḑis, că 'i pare rĕu că a deşteptat pe unguri spre perirea lor, aserţiune care ne arată, cât de mare erá nelinişte a şi îngrijirea lui pentru viitoriul naţiunei sale.

A urmat era lui Bach şi Schmerling, şi anul 1866 a chiămat maghiarii earăşi la cârmă. Toţi se întrebau atunci, că oare ungurii învĕţat'au ceva din păţeniile trecutului?

Rĕspunsurile ni-l'au dat şi ni'l dau întêmplările ḑilnice. Ajunşi la guvern, maghiarii n'au cercat sĕ se înţeleagă mai întâiu cu popoarele conlocuitoare, mulţumind pe fie-care după dreptate. — Ei au re-apucat earăşi firul maghiarisărei acolo, unde a fost rupt prin evenimentele din anii turburării, şi astfeliu în loc de a introduce o politică de împăcare cu naţionalităţile — îngropând inimiciţiile trecutului — au inaugurat mai ales pentru Transilvania o politică de rĕsbunare, tractând pe cei ce mai 'nainte au fost în contra lor, cu varga maghiarisărei. Numai siliţi de împregiurări au făcut ei naţionalităţilor »concesiunile«, câte amar le-au făcut. Ne voind a ţinè cont de spiritul timpului şi de progresul popoarelor conlocuitoare, au pornit numai şi numai din părerea scrintită, că simţul naţional, individualitatea naţională a românilor şi slavilor din Ungaria şi Transilvania n'ar fi un factor vrednic de băgat în seamă. Spre a demonstrá aceasta în faţa lumei şi a popoarelor, ei vîrîră în formula maghiarisărei un punct, după care toate dorinţele şi aspiraţiunile naţionalităţilor ar fi sĕ se considere numai ca un resultat al unei agitaţiuni inimice dinăuntru şi din afară şi ca un efect al intrigelor »Camarillei«. Presa maghiară a lăţit bărbăteşte aceste idei, şi publicul maghiar le-a sbeut, astfeliu în cât astăḑi ar fi un lucru foarte greu sĕ 'l convingi despre contrariul.

Toate sforţările lor însĕ au fost zadarnice, căci s'au isbit de stânca de granit a conştiinţei naţionalităţii şi vitalităţii popoarelor nemaghiare.

Cuprinşi din nou de melancoliă, maghiari privesc aḑi cu cea mai mare îngrijire în viitoriu. Ei se vĕd earăşi ameninţaţi din toate părţile, de ruşi, de popoarele mici slave, de români; îşi vĕd periclitate interesele independenţei, se simt chiar apăsaţi de un mistuitoriu gând de apunere. Şi toate aceste fantoamne cred ei, că le vor putè depărtá prin mĕsuri de violenţă, de abrutisare şi maghiarisare.

Speranţă zadarnică! — Nu aceste mĕsuri sunt, cari pot înseniná ceriul înourat al viitoriului naţiunei ungureşti. Numai o singură cale spinoasă duce la mulţămire, la fericire. Maghiarul nu poate priví cu linişte şi încredere la viitoriul sĕu, de cât lăpĕdându-se de tendinţele contemplate mai sus, şi căutând sĕ predomineze numai prin cultura sa, prin iubirea de libertate şi prin respectul drepturilor celorlalţi. Atunci cutezăm a afirmá, că chimera înşelătoare a maghiarisării va încetá sĕ mai cufunde în torturătoare melancoliă pe politicii maghiari mari şi mici.

Destăinuiri interesante.

Timişoara, 12 Novembre.

Prim-ministrul de astăḑi al României, dl Dimitrie *Sturdza* în făimosul sĕu discurs de la »Orfeu« din Octobre a. tr. între alte eronate aflăse cu cale a învinuí pe guvernul conservator de atunci şi cu aceea, că a creat şi susţine »*Dreptatea*«, că sĕ *paraliseze partidul naţional din Ungaria.*

Primariul de atunci al Bucureştilor, dl N. *Fitipescu*, erá unul din cei mai puternici stâlpi ai guvernului conservator, deci dacă el a făcut ceva contra sau pentru partidul naţional de la noi, negreşit n'a lucrat în contra intenţiunilor guvernului.

Consiliul municipal din Bucureşti aḑi este desfiinţat şi guvernul actual a instituit în locul lui o »comisiune interimară«, carea conduce afacerile până la alegerea altui consiliu.

Membrul »comisiunei interimare« D. *Bibicescu*, cere de la »Gazeta Poporului« sĕ insereze publicaţiunile primăriei *gratis*, de oare-ce fondul publicaţiunilor de la primărie este *epuisat*.

Prin asta dl N. *Filipescu* se află provocat; vine în Nrul 239 al ḑiariului »Timpul« şi dă o dechiaraţiune, în care arată în ce mod s'a epuisat acel fond, ḑicênd între altele:

»Am dat 2000 lei pentru publicaţiuni ḑiariului »*L'Independance Roumaine*« în condiţiunile urmǎtoare:

»Familiile românilor condamnaţi din Ungaria erau la un moment dat într'o estremă strîmtoare, »L'Indépendance Roumaine«, care mai deschisese o subscriere în folosul lor, s'a învoit cu mine, ca sĕ primiască publicaţiuni de ale primăriei, însĕ sĕ nu primiască plată. Dl George Lahovari *a şi trimis 2000 lei familiilor condamnaţilor din procesul de la Cluşiu.*

»Am mai dat 4000 lei, pentru publicaţiuni »*Foaiei Poporului*« din Sibiiu, organ al partidului naţional, *într'un moment de mare nevoie.*

»Dacă cineva mĕ critică pentru aceasta, consimt sĕ supun cazul cu toate amĕnuntele lui, judecăţii membriler comitetului Ligei, cari îmi sunt adversari politici.

»Am dat asemenea pentru publicaţiuni 1000 lei »*G. T.*« şi 500 lei *unei foi literare* din Ardeal, (care sĕ fie aceea? Red.) în urma intervenţiunei dlui Urechiă, a cărui scrisoare o păstrez.«

Dacă Măria Sa, dl Miţică Sturdza, în numitul sĕu discurs nu ar fi comis o nedreptate aşa de mare şi cu o tendinţă atât de penibilă faţă de foaia noastră »Dreptatea, atunci destăinuirile presente nu ar mai avè nici un interes şi nici o importanţă pentru noi; prea bucuroşi le-am trece cu vederea. Aḑi însĕ ori-cine trebue sĕ ne recunoască îndreptăţirea la *satisfacţiunea* ce ni-se dă prin destăinuirile dlui N. Filipescu, şi care până aḑi nu ni-s'a dat în nici un alt chip. Apoi cestiunea nici că invoalvă în sine numai satisfacţiunea, ci chiar şi deobligamêntul nostru moral de a ne apĕrá onoarea şi independenţa ca organ serios şi devotat causei naţionale.

Constatăm dar', că onor. d. Miţică Sturdza când a aflat de bine a dechiará foaia noastră de organ al fostului guvern al României, cu scopurile amintite, n'a aflat de bine a face deodată amintire şi despre subvenţiunile ce faptice s'au dat de dincolo altor organe de publicitate de aici la intervenţiunea oamenilor dlui Sturdza.

Constatăm, că foaia noastră »Dreptatea« nici prin redactorii ei, nici prin alţi barbaţi ai sĕi nici că a cerut nici va cere de la nime din România nici o subvenţiune, nici măcar sub pretecst de publicaţiuni, şi că noi, de când esistăm, nu am primit nici o para ruginită din România. De şi »Drept«. încă este organ al partidului naţional şi deci ar avè dreptul de a se bucurá şi ea de asemenea sprigin din partea celor ce spriginesc partidul însuşi, întemeiătorii şi conducĕtorii ei totuşi au ţinut şi ţin la principiul: de a se susţinè din propriele sale puteri, din propriele sale mijloace, din sacrificiele oamenilor nostri de aici, lucrând şi făcĕnd cum poate şi cât poate. »Dreptatea« nu numai că nu a cerut, ci din contră: chiar dacă i-s'ar oferí cutare ajutoriu străin — nu l'ar primí, fiind că ea voeşte sĕ fie organul sincer şi fidel al causei noastre naţionale, şi nu sufere, ca în această privinţă se fie nici măcar influinţată din altă parte, necum sĕ comită *perfidia* de a serví faptice interesele de partid din altă ţeară, nouă străină, sub firma programului nostru naţional şi a partidului nostru naţional.

Austro-Ungaria.

Românii bucovineni. Cetim în „Gazeta Bucovinei" un frumos apel adresat din partea comitetului societăţii „Concordia" către „fraţii români bucovineni", din care estragem următoriul passagiu ce se nimereşte şi pentru al nostru popor.

„. . . Eată motivul, care 'ndeamnă comitetul societăţii politice „Concordia" *sĕ apeleze la toată suflarea românească din Bucovina, ca sĕ persistăm toţi şi fie-care la rĕspectarea dreptului nealienabil al limbei noastre în scris şi cu graiul viu, absolut în toate afacerile vieţei publice şi private.* Apelăm şi rugăm în special, ca toţi membrii naţiunei noastre sĕ stăruie energic şi solidar, *ca limba română sĕ'şi ocupe dreptul sĕu legal în toate actele şi corespondenţele oficiilor comunale şi parochiale, în toate actele şi rĕspunsurile primite de la oficiile publice ale ţĕrii, în toate actele, corespondenţele şi scrisorile de caracter privat, în toate tipăriturile cu caracter de publicitate, cum sunt hărtiile postale şi formularele de tot felul. În cestiunea vitală a limbei sĕ nu bugatelisăm nici un incident, fie el cât de mic.* Asalturile, ce se dau în timpul mai recent din atâtea părţi asupra limbei noastre, trebuie sĕ ne deschidă la fie-care ochii, că tocmai aceasta este fortăreaţa, în care se află ascuns cel mai scump tesaur al vieţii noastre naţionale. În acest punct solidaritatea noastră trebuie sĕ'şi ajungă culmea.

Fraţilor Români bucovineni! Dacă străbunii nostri, cum ḑice Bonfiniu, între barbari trăind, s'au luptat mai mult pentru integritatea limbei de cât a vieţii, noi cari stăm pe terenul solid al celei mai stricte legalităţi, sĕ şovăim sau chiar sĕ ne tupilăm în dosul amăgirilor? Atunci istoria ne-ar stigmatisá cu drept meritatul epitet de *sinucigaşi!* Înainte deci, fraţilor, solidar înainte! Când e vorba de luptă pentru drepturile *limbei noastre*, gândul la viitorul neamului nostru sĕ ne sgudue inimile ca un fior sfânt . . . .

Afacerea Lueger în parlament. Şedinţele parlamentare furtunoase sunt atât în Ungaria cât şi în Austria la ordinea ḑilei. În parlamentul austriac afacerea lui Lueger agită spiritele până la suprem. E de tot interesant rĕspunsul ce ministrul-president Badeni l'a dat la interpelările făcute de deputaţii *Steinwender, Hauck, Dötz* şi *Pattai* în cestiunea neîntărirei lui *Lueger* de primariu. *Badeni* declară de neadevĕr, că lui Lueger i-s'ar fi pus de condiţiune sĕ-şi depună mandatul. Tot astfeliu nu e adevĕrat, că lui Lueger în cas de dimisionare ca deputat sĕ i-se fi asigurat întărirea. Rĕspunḑĕnd lui *Steinwender* ḑice, că guvernul nu e îndatorat a-şi espune motivele cari l'au înduplecat de a nu recomandá pe Lueger Majestăţei Sale spre întărire. În aceasta privinţă ministeriul este responsabil numai monarchului şi conştiinţei sale proprii.

Eventualitatea neîntărirei primariului ales de majoritate, prevĕḑută în § 25 al regulamentului orăşenesc al Vienei, nu stă în contraḑicere cu autonomia. Procedura guvernului aşadară e basată pe lege nu numai formalminte ci şi în merit. Tocmai prin aceea, că coroanei i-s'a dat puterea de a împedecá întrarea în oficiu a unui sau altui necorespunḑĕtoriu, guvernul trebue, ca faţă de alegeri şi formările de partid sĕ rĕmână între limitele legei, şi întru cât observă acestea, poate sĕ aibă o ţinută objectivă, fără ca sĕ se teamă, că administrarea politică va sĕ ajungă în mânile unor nechiămaţi. Părerea guvernului în spiritul legei e de a se luá în considerare, îndată-ce conducerea objectivă, emancipată de ori-ce tendinţe agitatorice faţă de toţi locuitorii, e lipsită de garanţe. De a păşi în aceasta privinţă pe terenul esperimentărilor sau a se răzimá pe speranţe, nu consună cu intenţiunile unui guvern conştiu de responsabilitatea ce o poartă. Guvernul protestează contra insinuării, ca şi când guvernul ar fi fost espus unei presiuni oare-care fie din partea guvernului maghiar sau şi a altui partid. O astfeliu de insinuare înseamnă de a atacá onoarea statului, pe care ei chiămaţi sunt sĕ o represinte în parlamentul austriac şi totodată atac şi contra marei însemnătăţi şi onoare a camerei deputaţilor austriaci.

Crisă ministerială. În cercurile parlamentare se vorbeşte despre o iminentă crisă în ministeriul Bánffy. E vorbă de dimisionarea ministrului de culte şi instrucţiune publică *Wlassics*. Ca următoriu al acestuia se susţine a fi şi designat deja în persoana fostului secretariu de stat *Berzeviczy* Albert, unul dintrĕ cei mai devotaţi aderenţi ai clicei Tisza. Mai e vorbă şi de dimisionarea ministrului de justiţie *Erdély*, despre care se ḑice, că în urma desavuărei lui *Bánffy* în şedinţa din 9 Novembre s'ar fi făcut imposibil pentru cabinetul actual.

Străinătate.

Pressa despre discursul lui Salisbury. (Londra, 10 Novembre.) Toate ḑiarele se ocupă în prim-articoli cu importantul discurs al ministrului-president *Salisbury*. De la memorabila ḑi, în care lordul *Beaconsfield* pronunţâse cuvintele de mare însemnătate, că Anglia e o ţeară, care poate suportá două şi chiar şi trei rĕsboaie, cari cuvinte opriseră pe Rusia la porţile Constantinopolului, — încă nu s'a mai rostit discurs, care sĕ fie aşteptat cu atât de febrilă interesare, ca acest discurs al lui Salisbury. — Marile reviste sĕ ptĕmânale vĕd situaţiunea politică în colori foarte mohorîte. *Statist* scrie: Situaţiunea e gravă, dar' credem, că pacea va putè fí susţinută şi că în Turcia se va putè restabilí ordinea. — *Economist* sfătuieşte puterile europene, că cel mai cuminte lucru ar fí sĕ favoriseze în Turcia partidul revoluţionar, sĕ detroneze pe sultanul, şi succesorului acestuia sĕ-i deie un mare-vezir energic.

(Paris, 11 Novembre.) Cele mai multe ḑiare consideră discursul lui *Salisbury* apt de a linişti îngrijirile şi temerile Europei. „Journal des Débats" impută lui Salisbury, că de mai mult timp esercită asupra sultanului mare presiune, fără însĕ a-i dá şi mijloacele spre a restabilí ordinea. Îi mai impută şi aceea, că a lăsat sĕ resune şi astfeliu de cuvinte, cari sĕ treziască mari speranţe în Armenia şi Macedonia.

Sobrania bulgară. (Sofia, 11 Novembre.) Pentru presentarea rĕspunsului la mesagiul de tron sobrania a ales o deputaţiune. Se făcûse şi propunerea, ca întreagă sobrania sĕ meargă in corpore pentru presentarea rĕspunsului, ca astfeliu sĕ manifesteze ponderositatea lui. Propunerea aceasta însĕ nu s'a primit.

Revoltele din Turcia. (Constantinopol, 11 Novembre.) În Asia-mică masacrurile încă tot se mai continuă. Conform rapoartelor consulare şi celor private numĕrul armenilor ucişi se urcă la mai multe mii. Se confirmă de nou, că turcii au fost provocătorii şi că trupele s'au ţinut foarte reservate în apĕrarea atacaţilor, ba în multe casuri au participat şi ele la escese alăturea cu poporaţiunea turcă.

Acum şi în cercurile guverniale se recunoaşte esistinţa revoluţiunei armene. Rapoartele sosite constată unanim, că nu mai poate fí vorba de incidente locale. Armenii contează la aceea, că Europa nu va privi nepăsătoare la masacrurile îndurate de ei.

(Londra, 11 Novembre.) *Standard* raportează din Constantinopol, că eri după amiaḑi toţi ambasadorii residenţi în Constantinopol au mers la palatul sultanului. Tot-acest ḑiariu semnalează, că în curênd va fí o nouă schimbare de mare-vezir.

Zancov eară începe. (Sofia, 11 Novembre.) Zancov a publicat o scrisoare deschisă, în care susţine, că *în timpurile de faţă Rusia are tot-aceleaşi drepturi în Bulgaria, pe cari le are Anglia în Egipet.* Din acest motiv e îndreptăţită Rusia sĕ pretindă nouă alegere de principe, ear' bulgarii nu pot sĕ aleagă principe pe vieaţă, ori plane chiar cu drept ereditar, ci numai pe soroace. Numai pe aceasta cale 'şi va putè realisá Bulgaria *idealul ei naţional:* împăcarea cu Rusia.

Corespondenţă.

Clusiu, 9 Novembre 1895.

(Picnicul de Joi seara.)

Neeliberat încă de sub farmecul ameţitor al dansului şi încântat de acordurile dulci ale musicei, cari prin paravana timpului petrecut încă tot îmi mai farmecă auḑul, mi-am luat voie, ca din nou sĕ recurg la ospitalitatea preţuitului D-Voastre ḑiariu şi sĕ Ve dau o icoană fidelă despre cea mai nouă manifestaţie a tinerimii române din Clusiu, manifestaţie, care prin strălucitul succes, ce a avut, a revĕsat din nou asupra tinerimii noastre onoarea cuvenită.

E vorba despre picnicul ce s'a ţinut Joi seara în sala frumos decorată a hotelului Central. Poate nici o petrecere nu a fost cu atâta dor aşteptată, ca tocmai picnicul acesta, pentru a cărui bună reuşită tinerimea română şi-a ţinut de datorinţă a se presentá intr'un numĕr frumos şi neobicinuit până acum. Erau de faţă numai dintrĕ studenţii universitari 40 de persoane, plus tinerii absoluţi şi străini, cari încă s'au presentat într'un numĕr destul de frumos.

Ţi-erá mai mare dragul sĕ priveşti tinerimea noastră cu câtă corectitate se acuitá de toate datorinţele sale, în cât nu-ţi veniá sĕ credi că ai de a face cu o tinerime ridicată din opincă, şi care se luptă cu atâtea miserii. Liniştiţi şi modesti, dar' cu toate acestea lăsând a se observá din toate mişcările lor siguranţa celor crescuţi în petreceri, tinerimea noastră ni-a dat cea mai sigură garanţă, că dacă şi publicul o va spriginí, atunci concertul projectat pe luna Februariu, va fi de sigur un al doilea proces al memorandului pe terenul social. Dar' trebue sĕ subtrag cu amêndouă mânile cuvintele: „dacă publicul o va spriginí," pentru-că cu durere trebue sĕ constat, că o mare parte din publicul clusian s'a ţinut departe şi de astă-dată de aceasta frumoasă şi inocentă manifestaţiă a studenţimei române. Cu deosebire acum, când clusienii toţi au avut cunoştinţă despre concertul projectat, nu a fost indiferentă absentarea lor, care numai descuragiá a putut tinerimea în nobila-i pornire. Aşa s'a întâmplat, că de astădată în loc de a trage ceva foloase materiale, ne-am ales pe urmă cu un deficit de peste 20 fl. Cred însĕ, că pe viitoriu inteliginţa română va ştí apreţiá folosul astorfeliu de conveniri şi nu va mai dá motive tinerimei de a fi îngrijată până şi de lipsa de sprigin.

O altă modestă observare, ce-'mi permit a face, este că o parte a publicului român s'a folosit în conversaţiune — de şi nu esclusiv — dar' totuşi într'un mod bătător la ochi, şi de limba maghiară. Nu ştiam ce sĕ fac de ruşine, când un voluntar neamţ, care încă a luat parte la petrecerea noastră, mĕ întreabă: dacă Românii şi între sine vorbesc tot ungureşte? Ar fi de dorit, ca pe viitoriu sĕ nu mai dăm ansă la astfeliu de susceptibilităţi, căci de şi nu dubitez în sentimentele naţionale ale celor ce au participat la picnic, totuşi astfeliu de casuri pot produce sânge rĕu asupra străinilor.

Cu esceptiunea acestor două inconveniente, petrecerea a decurs în perfectă armonie şi a lăsat asupra tuturora cele mai bune impresiuni. La tot casul într'o mĕsură mare au potenţat vioiciunea acestei petreceri domnişoarele noastre, cari prin frum-

seţa lor au încântat şi pe privitorii străini. Erá o deosebită plăcere sĕ vedi acel vêrtegiu ameţitoriu al dansului, ear' dacă 'ţi erá dat încă sĕ faci parte şi tu din el şi sĕ vedi aproape de sinul tĕu pe vre-una dintrĕ drăgălaşele românce, atunci nu erá chip sĕ nu te cuprindă aceleа fioruri dulci, cari îţi fărmecă tot corpul, în cât în esundarea inimei guşti numai în tăcere de farmec plinele plăceri ale dansului. Şi cu egală vioiciune s'a continuat petrecerea aceasta până pe la 4 oare dimineaţa, când copleşiţi de suveniri ne-am retras cu toţii la locuinţele noastre.

Dintrĕ Doamnele şi domnişoarele cari au luat parte la picnicul acesta, amintesc după cât mi-am putut însemná, pe următoarele: familia Bohăţel, fam. Mezei, fam. Laslo, fam. Emeric Pop, fam. Georgiu Ilea, fam. Leontin Pop, fam. Nemeş, fam. Man, fam. Cioplea, etc. toţi din Cluşiu; apoi fam. Vlăduţ şi Mesaroşiu din Turda, fam. Pop din Cianul-mare, dşoara Moldovan din Blaşiu, dşoara Pop. dşoarele Nicoară, etc.

Alco.

Din municipii.

Têrnova (com. Arad), 7 Novembre n.

(Alegerile municipale.)

Alegerea membrilor municipali s'a întêmplat într'un mod condamnabil. Candidaţii partidului nostru *naţional au căḑut*, căci contrarii au luat refugiul la toate mijloacele şi abusurile, aşa d. e. not. Lazar din Têrnova a adăpat cu ḑile înainte.

Mai patriotic s'a purtat împintenatul şi netrebnicul notariu din Moroda, Lele, care cu vre-o câteva ḑile înainte de alegere a chiămat la sine unul câte unul, înfricându-i cu una cu alta, aşa că altul şi-a perde pămêntul, altul alta, numai sĕ ţină cu el, adăpând şi el cu grosul şi trimiţênd în noaptea alegerei străji, plăiaşi şi alţii prin sat sĕ-i adune. Pe dimineaţă a pus 20 trăsuri la disposiţiune în chip de cărăuşi comunali şi i-au dus.

La plecare sburau sugărilе printrĕ ei ca cucuruzul când îl arunci găinelor, ear' în cale a pus păzitori sĕ dee seamă de cine ar îndrăsni a merge fără el. Oamenii mai vêrtos fiind înşelaţi de el şi de preotul Moise Ghergariu, care ḑiceá, că se alege şi merge de acolo, numai sĕ se vadă scăpaţi de el, s'au dus încă bucuroşi. Frumos atestat de paupertate!

Preoţii şi învĕţătorii au fost solidari. — Esemplar şi preste mĕsură românesc s'a purtat preotul din Şilindia, Dl Axente *Chirilă*, care a adus la urnă aproape preste 100 de alegĕtori, întrĕ cari şi străini, aşa comuna ungurească Dezsőháza toată, până şi jidanii de acolo au votat cu el. Onoare lui!

Ticălos şi netrebnic s'a purtat preotul Moise *Ghergariu* din Moroda. Nime nu aveá destul de aspre cuvinte, ca sĕ timbreze şi sĕ înfiereze numele slugarnicului şi pĕcătosului preot Ghergariu — căruia „Tribuna" de atâtea-ori i-a astupat pĕcatele — şi care cu mândrie şi falǎ strică tot ce au făcut învĕţătorii şi bravul ţĕran Nic. Iogia, lucrând pentru Jidani şi Unguraşi, ear' la interpelarea părintelui Chirilă, că ce face? — deoarece stăteá pe ambit grijind de voturi şi împărţind şedule cu candidaţi unguri şi jidănaşi ear' pe ale noastre le rupeá, a ḑis: *„Apoi ce-ţi pasă?! Dacă te doare, leagă-te!"* De trei-ori ruşine!

Ací am de notat, că învĕţătorii din Moroda au fost scoşi din mijlocul poporului, sub urmările escortării cu gendarmii la marginea satului — onoare Dlui pretor *Ioanescu* — pe atunci preotul Ghergariu votá, unde întrebat fiind cum îl chiămă, respundeá: Ghergár Moizes. Ticăloşi! Gendarmii au cutrierat comuna, ca nu cumva „daco-olahii" sĕ adune voturi. Cinste dlui pretor *Ioanescu!*

Seara după alegere s'a dat un banchet, la care a luat parte şi preotul M. Ghergariu — Pituk al doilea — împreună cu preoteasa-soţia lui.

Atâta uşurătate!

A se bucurá de căderea bărbaţilor noştri probaţi naţionali, care ca sĕ ḑic cu vorbele dlui Pop din B.....i „e ludie, nematuritate crasă!"

Alesi au fost: Sandera Mór, uj-magyar, Lele Pista, vestitul notariu cu meritele din Agriş, Bineu şi din Moroda, apoi cumnatul lui Lazar Gyula şi un unguraş, al cărui nume îmi scapă.

Corespondentul.

Orşova, 8 Novembre n.

Onorată Redacţiune!

Vĕ rog a dá loc în coloanele preţuitului diariu „Dreptatea", că la alegerea din 30 Octobre s'au ales de representanţi comitatensi în cercul electoral al Mehadiei următorii: Dr. Ioan *Popovici*, advocat în Orşova; Vasile *Segârcian*, prim-forestier al comunităţii de avere; Dimitrie *Blajovan*, pretor şi Iosif *Szeyberth*, protopretor titular la desfiinţarea comunelor de casă.

Din societăţi.

Cu posta de adi primim spre publicare de la dl Iefta *Biju*, presidentul, şi dl Dimitrie Toma, notariul societăţii de cântări şi musică din Caransebeş, următoriul *Estras* din protocolul şedinţei adunării generale ţinută în 23 Septembre 1895.

Se dă cetire raportului general. Nainte de a se deschide desbaterea asupra raportului şi a numitei dări de seamă, Presidentul fiind acust în Nrul 159 din „Tribuna", că sub Dsa societatea dă 'napoi, — face o comparaţie întrĕ activitatea din anul trecut şi anul acesta.

Luând cuvêntul Dl Dr. Traian Badescu, după o vorbire călduroasă la adresa comitetului, face următoarea propunere, — dată în scris: „Se votează comitetului mulţumită protocolară pentru zelul şi activitatea sa, pre cum şi pentru resultatul moral şi material dovedit în anul espirat; mai departe adunarea generală esprimă pĕrerea de rĕu, că se află persoane, cari sunt în stare a publicá neadevĕruri la adresa societăţii pentru a o discreditá înaintea publicului, şi declară, că cele publicate în „Tribuna" (Nr. 195) despre persoana presidentului Dr. Petru Barbu şi despre societate, nu corĕspund adevĕrului şi sunt calumnii."

Dl Curescu aflând destul de motivată propunerea dlui Dr. Badescu, o primeşte dar' cu adausul, că pentru orientarea publicului, ce ceteşte Tribuna, acea propunere sĕ se dee publicităţei.

Literatură, artă şi ştiinţă.

Cestiunea română în Austro-Ungaria şi Orientul european

de **G. Ocăşan.**

(Continuare din Nrul 240.)

Deja în prima noastră conferinţă (ţinută în 8 Maiu 1895. Vedi Buletinul din 1 Iuniu an. XI nr. 6) am făcut cunoştinţă cu trăsĕturile caracteristice ale Maghiarilor, cu tiranismul şi barbaria lor înnăscută. Se laudă destul cu spoiala de civilisaţie câştigată prin petrecerea lor de 896 de ani în Europa dar' tot în zadar. O miie de ani au trecut preste ei cum curge apa din o miie de scalde preste pelea unui negru. Timp perdut, vărsare zadarnică. Dacă voiţi probe, ve pot dá numai de cât, căci le aflu în etnografia Franciei care poartă încă şi adi urmele trecerei Hunilor — ai acestor monstri kinocefali, ai căror descendenţi superbi pentru aceasta, sunt Maghiarii de adi. Ei bine, în despărţĕmêntul Seinei se află o comună numită *Lihunsen-Santerre* (pămêntul sângelui). Locuitorii acestei comune, după cum mi-a spus un om din părţile acelea, se numesc de către conlocuitorii vecini *boyaux rouges* (maţe roşii, pistriţe). Şi ştiţi, mĕ rog, pentru-ce? Pentru ferocitatea şi selbătăcia lor. Omorurile şi crimele în *Lihuns* sunt tare dese. Cineva mi-a spus tot aşa ceva din alt district din Dordogne, unde în jurul Issigeacului esistă oameni: *adevĕrate moime* cu *capul turtit* şi *bestial*; informatorul meu mi-a spus *că i-a vĕdut*, şi dacă actualii maghiari diferesc adesea de aceste *resturi* iredentibile, aceasta mi-o esplic prin fusiunea popoarelor aparţinĕtoare la niste rase mai blânde şi civilisate în rasa ugro-altaică. Altcum lucrul mi-ar pără greu de esplicat. Un observator iscusit şi istoric, M. Desprez, amic al maghiarilor, a scris despre ei încă înainte de 1848 în opul sĕu întitulat *„Popoarele Austriei"* următoarele şire atât de adevĕrate, cari ne arată cum în tot momentul noi suntem ameninţaţi cu maghiarisarea. Îmi iau permisiunea de a citá din literă 'n literă aceste şire preţioase:

„Câtă esagerare este de altcum în acest limbagiu hiperbolic! Câte lucruri bizare audim din gura acestor patrioţi îmbrăcaţi în pei de miei, „că poporul maghiar e cel mai măreţ dintrĕ toate popoarele, şi limba lor naţională e cea mai armonioasă dintrĕ toate limbile [(Gyertek kedves gyerekek keblemre, szeretetemnek egész hevével szeretlek benneteket! Ce armonios! Ţi-se pare, că meheiesc caprele după iedi! Culeg. Drept.)] Noi învĕţăm, că fie-care descinde de la Noe prin Atilla, că sântul Stefan, patronul Ungariei e primul sânt al ceriului, că Dumnedĕu a dat revelaţiunea în limba maghiară şi că el pe eternul sĕu costum e îmbrăcat în costum unguresc (diszmagyar! Culeg. Drept.). Astfeliu noi vom şti (acesti patrioţi nu trăiesc fără de a visá de gloria esternă a patriei lor), *că ambasadorul de Paris al Austriei, atât de puternic prin virtutea naţiunei sale asupra regelui Franciei, l'a determinat sau l'a constrâns a studiá limba eroică, idiomul maghiar, cum a făcut şi dieta pentru Majestatea Sa regele Ungariei.* Şi dacă fie-care patriot gentilom cugetă, că Francia nu e în mod convenient guvernată, aceasta o vom vedè-o în procsima adunare a comitatului propunênd, că rechiămarea contelui Apponyi sĕ fie cerută prin deputaţiune la Viena. Şi dl Desprez adauge: *„Aceasta propunere în comitatul Pestei a fost serios făcută."*

Eu nu ştiu ce minune v'a scăpat de o ghiarisare aşa iminentă. Au avut oare Maghiarii frică de curagiul lor, au fost oare dinstanţa, eu nu ştiu. Dar' ceea-ce ştiu e, că Maghiari s'au aruncat asupra Românilor şi Slavilor, ştiu că au inaugurat legende despre liberalismul de sub Kossuth, prin fapte pe cari M. Desprez astfeliu le sintetisează:

„Numele de Maghiar e pronunţat cu ură începênd din Tirol până la Marea-neagră, din fundul Carpaţilor până în partea meridională a Balcanilor. Maghiarii şi-au câştigat în Europa orientală o reputaţie periculoasă de tiranie, şi pe buzele adversarilor lor se aud sinistre cuvinte de rĕsbunare."

Asupra aceluiaşi object un alt scriitoriu francez M. Belleydier în opul sĕu *„Histoire de la querre de Hongrie"* (Istoria resbelului din Ungaria) se esprimă astfeliu:

„În Francia s'a căutat adese-ori stabilirea unui soiu de comunitate, o umbră de umilitudine întrĕ rescoala din Ungaria şi întrĕ celelalte revoluţiuni din 1848. Eroarea e, că principiile poloneze, cari dominau în sfaturile lui Kossuth, au schimbat în revoluţiune o mişcare, care într'un chip nu aveá sĕ fie de cât o rescoală. *De parte de a fi democratică; revoluţia maghiară în toate fasele sale a presentat un caracter feudal-aristocratic, care formă un contrast straniu cu principiile propagate în acel timp de pe tribuna parlamentului francez.*"

Sĕ esaminăm numai mişcarea maghiară în toate fasele sale, s'o analisăm în espresiunea cea mai simplă şi cea mai înaltă, şi prin analogiă vom afiá deosebirea ce esistă întrĕ ea şi întrĕ mişcările cari au fost în celelalte părţi în anii 1848—1849. Un singur cuvênt e de ajuns spre a împrăştiá întunerecul ce încungiură încă şi adi cestiunea maghiară şi anume: *nebunia individualismului naţional.*

Ei bine, Doamnelor şi Domnilor, în numele acestei *„nebunii de individualism naţional"* maghiarii se fac culpabili de a vĕ atacá orbeşte, chiar pe DVoastră, cari atât de mult i-aţi ajutat în anii 1848—49. Permiteţi-mi sĕ ve reamintesc, că junimea maghiară a cutezat a scrie asupra junimei franceze în journalul *„Nemzet"* (diariu oficios al guvernului maghiar) în anul 1891, 27 Martie, următoarele: Eu cutez a afirmá — ḑice autorul articlului din cestiune — că universitarii francezi (ba chiar şi cei germani) din punctul de vedere al instrucţiunei generale nu ating nivoul pe care stau studenţii maghiari cari au obţinut diploma de bacalaureat (testimoniul de maturitate). Se poate, că în unele stiinţe ei sunt superiori, dar' trebue sĕ accentuez cuvêntul *„se poate"*.

Ceea-ce e adevĕrat este, că aceşti studenţi în mai multe privinţe dau dovedi de o manieră care pe dreptul ne suprinde!

Mai în jos amabilul scriitoriu ḑice, că despre ştiinţa studenţilor francezi circulează mai multe anecdote, cari fac sĕ ridă toată lumea, apoi adauge: „Aceasta e junimea căreia studenţii români au adresat plângerile lor pentru situaţiunea din Transilvania."

Sĕ nu uităm maniera dlui Tisza şi gratuitele sale insulte la adresa Franciei, profesate în plenul parlamentului în calitate de *ministrul-president*, cu privire la esposiţiunea din 1889. Cu trei ani mai în urmă studenţii universitari maghiari urmează pe măiestrul lor, vătĕmând pe colegii lor francezi, ceea-ce vom vedè mai tărdiu. Tisza a făcut începutul şi apoi a fost sigur, că va avè următori. Şi cu toate acestea, dacă esistă o ţeară, faţă de care Francia a arĕtat o mare simpatie, aceasta e Ungaria. Cine a susţinut în lume povestea superstiţioasă despre „liberalismul" şi „cavalerismul" maghiarilor? Cine altul dacă nu Francia, faţă de care ei arată atâta ingratitudine, începênd cu contele Andrássy în 1870, cu Tisza până la tinerimea universitară?

Laveleye a caracterisat maghiarii foarte bine când a ḑis că: maghiarii nu vĕd nimic alta, de cât aceea ce le place lor, *nu, pentru-că ei pentru aceia cari li-se opun sunt orbi.* Dar' mai bine încă de cât Laveleye i-a caracterisat I. Delafosse, ilustrul membru al parlamentului francez, ḑicênd: „Ar fi bine dacă noi şi presa noastră am pricepe odată, când ne ocupăm de străini, sĕ încetăm de a mai înflorá scrierile noastre cu testimoniu despre reciproca simpatie nutrită de Francia faţă de Ungaria şi de Ungaria faţă de Francia. Aceasta solidaritate de inimi întrĕ noi şi maghiari nu e altceva de cât *o pură linguşire uricioasă.* Din contră, interesele noastre sunt comune cu ale naţionalităţilor cari poartă jugul dualismului austro-maghiar, *şi trebue sĕ căutam a câştigá cu autonomiia lor, influinţa ce le compete lor în imperiu; şi astfel acolo unde sunt interesele noastre, acolo sĕ fie şi simpatiile noastre.*

(Va urmă.)

Posta Redacţiunei.

Dlui M. în B. Persoana la care te-ai adresat, nu mai face parte din corpul redacţional al „Dreptăţei". Pentru cele trimise mulţumim.

Bursa de Budapesta din 8 Novembre 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 . (sc. de d.)	5%	123.50
„ „ „ „ 10.000 . . . . „	4%	—.—
„ „ coroane ung. . . . . . „	4%	99.50
Obl. căilor fer. orient. 1876 . . . „	5%	123.75
„ „ „ de stat, 1889, aur. „	4½	129.—
„ „ „ „ „ „ arg. „	4½	101.75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc. . . .		140.50
„ „ „ „ „ „ 50 „ „		140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. . (sc. de d.)	4½%	100.75
„ „ „ „ croate . . . „	4½%	102.50
Bonuri rur. ung. . . . . „	4%	96.25
„ „ croate . . . . „	4%	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.75
„ hipot. croate, 100	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100		—.—
Datoria de stat. com., hărtiă, Mai-Oct. . . .	4 2/10	98.75
„ „ „ „ „ Febr.-Aug. .	4 2/10%	98.75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul. . . .	4 2/10%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Nov. . . .	4 2/10%	98.50
Renta de aur austr. (sc. de d)	4%	122.50
„ în coroane		98.50
Datoria de stat austr. 1854. 250 fl.	4%	149.—
„ „ „ „ 1860. 500 „	5%	147.50
„ „ „ „ 1860. 100 „	5%	158.25
„ „ „ „ 1864. 100 „		193.—
„ „ „ „ 1864. 50 „		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	100.15

Sorţuri private.

Împrumutul oraş. Viena din 1874, 100	174.50
Sorţuri din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv“ 2	3.30
„ „ „ (st. austr.) 5	3.50
„ crucea roşie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12.50
Obligaţiunile basilicei 5	9.75
„ „ (st. austr.)	10.25
„ crucea roşie italian. 25 lire . . .	12.75
„ „ „ „ (st. austr.) . .	13.—
Instit. de cred. austr. 100	193.—
Crucea roşie austr. 10	19.—
Sorţi Pálffy 40	59.20

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acţii Budapestană 100	129.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumană 80	126.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu	435.75
„ „ „ pe acţii Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Iuliu	351.50
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 15 Iuliu . .	112.50
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II emis. 15 Iuliu	241.25
„ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K. . . .	—.—
„ „ „ „ „ 15 Iuliu	259.—
„ austro-ungară 600	1000.—
„ „Unio“ 200	—.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.95
„ „ „ „ verig.	5.93
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.92
„ de 20 franci	9.93
20 marce	12.25
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. în papir	61.25
„ „ „ de bancă pr. 31 Iuniu . . .	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ 5%	100.76
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	101.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	100.50
„ de credit ardeleană 5%	101.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.25
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½% em. VI. . .	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III emis 5%	102.25
„ „ „ „ IV emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5% . . .	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½% . . .	99.50
Împrumut. băncii ung. hipotec. 4%	128.50
Obl. c. fr. bulg. 6%	122.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr. 3%	40.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.) . 3%	40.75
„ soc. p. reg. Temeş-Bega 5%	140.—

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 11 Novembre 1895.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil.	per 100 chil.	5.85—5.90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil.	per 100 chil.	5.90—5.95
Sêcară, greutatea cualit.	per 100 chil.	4.60—4.70
Orz, greutatea cualit.	per 100 chil.	6.00—6.10
Ovĕs, vênturat per 100 chil. . . .		6.40—6.50
Cucuruz, nou per 100 chil. . . .		5.70—5.75

Têrgul de producte pe termin.

Grâu Sept.-Oct. . . .	în bani per 100 kgr.	6.69 şi	6.71
Grâu la Mart.-Apr. .	„ „ „ „ „	7.05 şi	7.06
Grâu Maiu-Iuniu . .	„ „ „ „ „	—.— şi	—.—
Sêcară la Sept.-Oct. .	„ „ „ „ „	5.06 şi	5.07
Porumb Maiu-Iuniu .	„ „ „ „ „	6.13 şi	5.15
Porumb Iul.-Aug. . .	„ „ „ „ „	5.07 şi	5.09
Porumb Aug.-Sept. .	„ „ „ „ „	5.08 şi	5.10
Ovĕs la Sept.-Oct. . .	„ „ „ „ „	5.87 şi	5.89
Ovĕs la Mart.-April .	„ „ „ „ „	—.— şi	—.—
Rapiţă Aug.-Sept. . .	„ „ „ „ „	9.45 şi	9.50

Têrgul de producte din Budapesta.

(Preţurile de la 8 Novembre 1895.)

Specia		Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	până	Cualitatea	Preţul per 100 kgr. de la	până
Grâu Bănaţan vechiu . .		74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bănaţan	„	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bănaţan	„	78	6.60	6.65	79	6.70	6.75
Grâu Bănaţan	„	80	6.75	6.80	81	—.—	—.—
Grâu de la Tisa	„	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Tisa	„	76	—.—	—.—	77	6.55	6.60
Grâu de la Tisa	„	78	6.75	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Tisa	„	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu Bpestan	„ reserv	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu Bpestan	„ „	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu Bpestan	„ „	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu Bpestan	„ „	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de la Alba	„	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de la Alba	„	76	—.—	—.—	77	6.50	6.55
Grâu de la Alba	„	78	6.65	6.70	79	6.75	6.80
Grâu de la Alba	„	80	6.80	6.85	81	—.—	—.—
Grâu de Bacica	„	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
Grâu de Bacica	„	76	—.—	—.—	77	6.60	6.65
Grâu de Bacica	„	78	6.70	6.75	79	6.80	6.85
Grâu de Bacica	„	80	6.85	6.90	81	—.—	—.—
Secară nouă, pr.		70—72	5.05	5.10	—	—	—
Orz nou		60—62	—.—	—.—	de nutreţiu		
Orz nou		62—64	—.—	—.—	de vinars		
Orz nou		64—66	—.—	—.—	de bere		
Ovĕs vechiu		39—41	6.85	7.20	—	—	—
Ovĕs nou		39—41	—.—	—.—	—	—	—
Porumb vechiu		75	5.05	5.10	străin		
Porumb nou		73	4.75	4.80	—	—	—
Porumb vechiu		—	—.—	—.—	Bănăţan		
Porumb nou		—	—.—	—.—	—	—	—
Rapiţă nouă		—	—.—	—.—	Bănăţan		
Hirişcă vechiă		—	—.—	—.—	—	—	—

Têrgul de producte diverse.

(Preţul per 100 kilograme.)

Specia	Cursul Bani	Marfa
Semênţă de trifoiu luţernă ung. nouă . .	52.—	56.—
Semênţă de trifoiu roşiă nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiţă	5.—	5.25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48.50
Unsoare de porc din provinciă	—.—	—.—
Clisă nouă, uscată la aer, I-a	—.—	—.—
Clisă de masă, 4 rude	43.50	44.—
Clisă de masă, 3 rude	46.50	47.—
Clisă afumată	48.50	49.—
Sĕu sêmburos	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, cual. uscit. .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 100 drb . . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, 85 drb . . .	—.—	—.—
Prune per 500 kgr. în saci, drb . . .	—.—	—.—
cu termin per 50 0kgr. în saci, 100 drb .	10.75	11.25
cu termin per 500 kgr. în saci. .	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb .	16.25	16.70
cu termin per 500 kgr. în saci, .	9.75	10.—
cu termin per 500 kgr. în saci, 100 drb .	12.—	12.50
cu termin per 500 kgr. în saci, 85 drb .	16.25	16.50
Lecuar de prune slavon	11.50	12.50
Lecuar de prune sêrbesc	10.50	11.—
cu termin slavon	13.75	14.—
cu termin sêrbesc	12.75	13.—
Miere brută	—.—	—.—
Miere galbină, destilată	32.—	33.—
Ceară din Rosenau	152.—	155.—
Ceară slavonă	—.—	—.—

Bursa din Bucuresci 29 Oct. 1895.

Efecte	Dobânda	Scadenţa cupoanelor	Oferite cu bani gata
Împrumuturi de stat Române			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct.	101½
„ amortisabilă	5%	Apr.—Oct.	98
„ „ din 1892	5%	Ian. Iuliu	97¼
„ „ „ 1893	5%	Ian. Iuliu	97
„ „ 32½ mil.	4%	Ian. Iuliu	83¼
„ „ 50 mil. .	4%	Ian. Iuliu	84¾
„ „ 274 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
„ „ 45 mil.	4%	Ian. Iuliu	85
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung . . .	5%	Ian. Iuliu	—
Obl. de Stat (conv. rur.) . .	6%	Maiu Noemb.	101
„ casei pens. a 300 lei .	10	Maiu Noemb.	278
Împrumuturi de oraşe			
Obl. ale com. Bucureşci 1893	5%	Ian. Iuliu	90
„ „ „ „ 1884	5%	Maiu Noemb.	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	Maiu Noemb.	88
Împrumuturi de societăţi			
Scris. func. rur.	5%	Ian. Iuliu	90¹/
„ „ urb. Bucureşci .	7%	Ian. Iuliu	—
„ „ „ „ . .	6%	Ian. Iuliu	101
„ „ „ „ . .	5%	Ian. Iuliu	85¼
„ „ „ Iaşi	5%	Ian. Iuliu	77¼
Obl. soc. de basalt	6%	Ian. Iuliu	—

S'a tipărit în tipografia Heinrich Uhrmann în Timişoara.